

El CAREC lliura al Govern sis informes en compliment de l'encàrrec rebut a la Cimera Econòmica del mes de març

- Els informes presentats cobreixen sis grans àrees temàtiques que es corresponen amb els encàrrecs rebuts del Govern: “Noves vies de finançament al sector privat”; “Aposta per la política industrial”; “Un model flexible per a l’activitat de les PIMES”; “Interrelació recerca, innovació, universitat i activitat productiva”; “Foment de l’esperit emprenedor”; i “Política energètica”
- Els documents lliurats pel CAREC són el resultat de les sis sessions de treball celebrades després de la Cimera i dels treballs en paral·lel dels seus membres

Barcelona, 26 de juliol de 2011.- El Consell Assessor per a la Reactivació Econòmica i el Creixement (CAREC) ha lliurat al Govern el resultat dels debats de les sessions de treball –sis en total– i del debat paral·lel entre els membres del CAREC, en relació amb els sis grans àmbits temàtics que se li van formular en el marc de la Cimera Econòmica celebrada el 25 de març a Barcelona: “Noves vies de finançament al sector privat”; “Aposta per la política industrial”; “Un model flexible per a l’activitat de les PIMES”; “Interrelació recerca, innovació, universitat i activitat productiva”; “Foment de l’esperit emprenedor”; i “Política energètica”.

Els sis informes s’estructuren a partir del plantejament inicial que de cada tema va fer el Govern; les orientacions generals del debat en el sí del CAREC; i les propostes i iniciatives que se sotmeten a la valoració i criteri del Govern. El plantejament dels documents en relació amb les seves conclusions és, doncs, obert i respon a la funció assessora pròpia del Consell.

Com a mètode de treball s’ha optat no tant per la fórmula d’un dictamen com per la integració dels debats produïts en el sí del CAREC, els quals compten amb un elevat grau de consens entre els seus membres, oferint així al Govern una visió àmplia i diversa de cadascun dels àmbits tractats. Correspon en tot cas al mateix Govern, i als actors socials i econòmics, l’aprofundiment en les diferents propostes i, si escau, la concreció d’actuacions.

1. Noves vies de finançament al sector privat

L’informe del CAREC destaca que l’adequació dels nivells de capitalització de les nostres empreses i l’accés al crèdit bancari per a les PIMES, en el marc d’un nou paradigma de risc i liquiditat conegut i compartit, ha de ser la principal preocupació dels poders públics per aturar la destrucció del nostre teixit empresarial i la reactivació econòmica que ha de millorar les taxes d’ocupació. També es constata la limitació dels instituts públics (ICO i ICF) per gestionar nivells superiors de risc que compensin la disminució del crèdit bancari.

En aquest context, es fa imprescindible la identificació de noves formes de finançament alternatives al crèdit bancari, ha de sortir de potenciar figures ja existents

(com per exemple les societats de capital risc, els *business angels*, els préstecs participatius, el mercat alternatiu borsari o les societats de garantia recíproca), que fins ara havien estat poc utilitzades donada l'abundància de crèdit, la manca de coneixement i d'agilitat en els procediments, i un marc legal i tributari poc atractiu.

Cal utilitzar la fiscalitat com a estímul tant per afavorir l'estalvi com la inversió en actius productius, i per facilitar una major capitalització empresarial. Tot tenint en compte una visió global del marc fiscal que sigui sensible a la necessitat de reforçar el principi de neutralitat entre les diferents fonts de renda que constitueixen la base imposable dels contribuents.

El document elaborat pel CAREC contempla propostes destinades a facilitar el coneixement dels instruments disponibles i les condicions d'accés i mesures que potencialment implicarien canvis en el marc legal i tributari: adaptació de la normativa que regula les Institucions d'Inversió Col·lectiva; per facilitar el finançament del circulat de les empreses; i facilitar-ne la capitalització.

2. Aposta per la política industrial

En aquest àmbit el document del CAREC planteja un conjunt d'orientacions i reflexions de caràcter general sobre una política industrial que ha de tenir a com a principal objectiu facilitar a les empreses l'accés a determinats inputs estratègics per a la seva competitivitat internacional, i que el mercat no sempre proveeix amb la quantitat i/o qualitat desitjables (com, per exemple, les infraestructures de mobilitat i tecnològiques, la recerca bàsica o la formació especialitzada).

A Catalunya es disposa d'un nombre significatiu d'anàlisis sobre política industrial, fetes des de diferents perspectives, que poden servir de base a l'hora de fer un diagnòstic del tema. L'important és saber identificar les actuacions més prioritàries en l'actual context de crisi econòmica, tot tenint en compte la doble dimensió de la política industrial, segons l'horitzó temporal en el qual despleguen els seus efectes:

- (i) A llarg termini la política industrial persegueix objectius de caràcter estratègic, amb efectes de tipus estructural sobre el teixit productiu, no sempre immediats.
- (ii) Mentre que a curt termini les actuacions de política industrial poden tenir efectes dinamitzadors que ajudin a la reactivació econòmica.

En tot cas els comentaris que es recullen en aquest document parteixen de la base que la política industrial ha de tenir per objectiu principal facilitar des del sector públic la provisió de determinats inputs considerats estratègics per a l'activitat productiva que els mercats, per si mateixos, no subministren adequadament, o bé gestionar externalitats on l'actuació en base a incentius privats no té prou en compte l'interès públic o els beneficis per a altres empreses.

Així, la política industrial ha d'englobar actuacions públiques diverses però complementàries en diferents àmbits, relacionats amb la innovació, la formació, les TIC, les infraestructures o l'energia, entre d'altres.

3. Un model flexible per a l'activitat de les PIMEs

L'enfocament del CAREC en relació amb aquest àmbit parteix del reconeixement del caràcter estratègic per a l'economia del país de tota la malla de micro, petita i mitjana empresa que en bona mesura l'estructura i, és per això, que cal pensar en mesures que afavoreixin la seva capacitat de desenvolupament i supervivència.

Igualment, però, cal evitar una lectura en clau "proteccionista" que, en realitat, acabaria discriminant unes empreses en relació amb d'altres al·lentint l'assignació eficient dels recursos als seus usos més productius.

D'aquesta manera, les aportacions d'aquest document, o si més no una part d'elles, poden fer-se extensibles a totes les empreses, amb independència de la seva dimensió.

Un clar exemple de mesures que seria desitjable que fossin aplicades a qualsevol empresa el trobem en l'apartat de simplificació de càrregues burocràtiques i tràmits administratius del document.

S'entén que qualsevol mesura específica que pugui ser interpretada com una discriminació positiva en favor de les PIMEs, no ha de tenir com a principal criteri regulador, i justificatiu de la seva existència, el fet objectiu de la dimensió.

Més aviat ha d'estar orientada a fomentar el concepte dinàmic i evolutiu d'una empresa que neix petita –fins i tot com a microempresa– però que d'una manera clara i nítida ambiciona fer la transició cap a una empresa dotada de la massa crítica suficient que li permeti sostenir, per si mateixa, processos d'innovació i d'internacionalització que li aportin dimensió i sostenibilitat competitiva.

En aquest sentit caldria pensar que qualsevol programa específic de mesures hauria d'operar partint de dues restriccions bàsiques:

- (1) la del seu caràcter "estructuralment" temporal i ajustat a les circumstàncies de la conjuntura econòmica –d'excepcionalitat com les actuals;
- (2) i la cronologia del projecte empresarial que se'n beneficia, en el sentit de que el criteri dimensió ha de ser contrastat amb els de edat/juventut i les expectatives del projecte.

S'ha de prioritzar la transició de la microempresa original cap a l'empresa competitiva que requereix una economia global.

4. Interrelació recerca, innovació, universitat i activitat productiva

Malgrat disposar d'un bon sistema de recerca bàsica, amb un nivell de producció científica homologable amb els estàndards internacionals, a Catalunya —com en alguna mesura al conjunt d'Europa— falla la interconnexió entre la capacitat per generar coneixement científic i la innovació orientada al mercat en col·laboració amb el teixit productiu.

L'arrel del problema és doble i afecta tant a l'oferta (universitats i centres de recerca) com a la demanda (empreses). Cal actuar, doncs, en la doble direcció d'introduir

incentius i reformes que afectin tant a les universitats com a les empreses —sovint massa petites o poc permeables a la cultura científica de base universitària.

Pel que fa a les universitats, els debats del CAREC han constatat que cal avançar cap a models de governança més flexibles, amb un fort lideratge, que permetin prendre decisions estratègiques de futur orientades a alinear el sistema universitari amb la demanda social i les necessitats del país des del punt de vista de l'ocupació i la innovació.

Des de la perspectiva de les empreses caldria tenir en compte les següents orientacions:

- (i) Els beneficiaris dels incentius de la política científica no només han de ser els grups o centres de recerca, sinó també els projectes cooperatius amb empreses que hagin passat per un procés competitiu.
- (ii) Cal buscar un millor equilibri entre la recerca pre-competitiva i el suport a la innovació incremental afavorint la capacitat d'innovació acumulada a les nostres petites i mitjanes empreses, més propera al mercat.
- (iii) Cal tenir molt en compte el vincle entre formació i innovació al sí de les empreses i, en particular, el paper del sistema de formació professional com a base de les capacitats i actituds innovadores en el teixit productiu.
- (iv) Cal també prioritzar els recursos públics destinats a la recerca al voltant d'una relació d'objectius estratègics i centres especialitzats, seleccionats d'acord amb criteris d'excel·lència en els resultats, tot evitant la dispersió i preservant la continuïtat dels esforços amb un horitzó de llarg termini.

5. Foment de l'esperit emprenedor

Les aportacions del CAREC en aquest àmbit no poden aïllar-se de les reflexions que es recullen en els àmbits de finançament, del model per a les PIMES i de la interacció universitat-empresa.

El Consell ha constatat com, en els últims anys, s'han posat en marxa una sèrie d'iniciatives públiques i privades destinades a fomentar la creació d'empreses (ajuts i subvencions directes; serveis d'acompanyament, suport, formació i assessorament; instruments de finançament específics). El CAREC recomana la necessitat de racionalitzar totes aquestes iniciatives, ordenar-les, donar-les a conèixer i fer-les més eficients, avaluant l'impacte en termes de cost-benefici.

L'informe del CAREC, sobre aquest punt, suggereix diverses iniciatives en els àmbits de la formació, de la universitat i els centres de recerca, dirigides específicament als emprenedors en les primeres etapes de llançament dels seus projectes, i a les empreses que, tal com es recull en el document sobre PIMES, tenen potencial de creixement i de "migració" en termes de dimensió.

6. Política energètica

Més enllà del treball i discussions sobre aquest àmbit en el sí del CAREC, l'amplitud, la complexitat, i també l'actualitat permanent del tema fa que el Consell valori la necessitat de seguir-hi aprofundint en un futur.

Els debats del Consell parteixen de la constatació que un sistema energètic eficient és un factor essencial per a la competitivitat de l'economia i un element clau per assegurar el seu creixement. Cal impulsar una regulació adequada que promogui les inversions en aquest sector, per tal de garantir una major disponibilitat i qualitat del subministrament energètic, al menor cost possible i amb el màxim respecte al medi ambient.

Malgrat que gran part de les orientacions i propostes, que amb aquest objectiu exposa el document, són competència del Govern de l'Estat, la Generalitat ha de fer valer el seu criteri sobre les mesures regulatòries que cal adoptar i, quan així ho consideri convenient, reclamar l'exercici d'aquelles competències necessàries per garantir una regulació eficient del sector energètic.

El plantejament adoptat en relació amb aquest tema per part del CAREC ha estat prioritzar una sèrie d'actuacions en els àmbits de competència de la Generalitat de Catalunya, ordenades al voltant de dos eixos principals:

- 6.1. Actuacions **pel costat de l'oferta**, relatives a la fiabilitat, garantia, qualitat i cost del subministrament energètic.
- 6.2. Actuacions **pel costat de la demanda**, en relació amb l'estalvi i l'eficiència energètics.

Pel que fa a les actuacions pel costat de l'oferta, cal partir de la base que el consum energètic és elàstic al creixement de la renda. Per tant, i malgrat els esforços que es puguin realitzar per assolir la màxima eficiència energètica, cal acceptar el fet que els augments de benestar aniran acompanyats d'augments de la demanda energètica. Per tant, caldrà desplegar les infraestructures necessàries per fer front a la demanda creixent mitjançant un augment de l'oferta de subministrament energètic de forma eficient, fiable, independent i respectuosa amb el medi ambient.

Pel costat de la demanda, les mesures d'estalvi energètic són d'interès públic i mereixen un recolzament ampli per part del conjunt de la societat, començant per les administracions públiques.

En interès del contribuent i del consumidor, cal adoptar polítiques coherents que evitin el distorsionant dèficit tarifari i difonguin a la ciutadania un missatge clar sobre la necessitat de garantir un sistema energètic eficient, com a suport bàsic del desenvolupament econòmic.

La versió completa de l'Informe del CAREC per a la Cimera Econòmica es pot consultar a través de l'enllaç següent: www.gencat.cat